

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla dr.Fendrik Lajos ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek Bazsóné dr.Hajnalka Adrienn ügyvéd által képviselt I.r. és dr.Borda László meghatalmazott köztisztviselő által képviselt II.r. alperesek ellen 12.191.000 forint kártérítés és járulékainak megfizetése iránt a Zala Megyei Bíróság előtt folyamatba tett perében Zalaegerszegen, 2009.évi június hó 17.napján 6.P.20.980/2008/35.szám alatt hozott ítélet ellen a felperesek részéről 36.sorszámú fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles az I-II.r. felperes 15 napon belül megfizetni az I.r. alperes részére 100.000 (egyszázezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá kötelesek az állam részére az illetékügyben eljáró hatóság részére egyetemlegesen megfizetni 731.500 (hétszázharmincegyezer-ötszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság az ítéletében a felperesek keresetét elutasítva kötelezte a felpereseket 15 napon belül egyetemlegesen az I.r. alperesnek 400.000 forint perköltség, az államnak 731.500 forint feljegyzett kereseti illeték megfizetésére.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felperesek a korábbi munkáltatójuk az I.r. alperessel szemben érvényesíteni kívánt kártérítési igényt arra alapították, hogy az ellenük indult és csaknem 5 évig tartó büntető eljárást megindító feljelentés alapjául az I.r. alperes alkalmazottjának "A" valótlan tartalmú bejelentése szolgált, az I.r. alperes az elbocsátásukkal végződő fegyelmi eljárást indított ellenük, továbbá olyan hangulatot keltett, miáltal környezetükben a hamis tényállításokat valóságnak fogadták el.

E körben rögzítette a megyei bíróság, hogy ami a büntető eljárás s annak a felperesekre nézve hátrányos következményeit illeti az I.r. alperes kártérítési felelőssége e körben az okozati összefüggés hiányában nem volt megállapítható. A feljelentést ugyanis nem az I.r. alperes vagy alkalmazottja tette, emiatt annak tartalma az I.r. alperessel szemben kért személyiségi jogvédelmet nem alapozhatta meg. Helytállóan utalt az I.r. alperes arra, hogy mivel a büntető eljárás menetére és eredményére természetesen nem volt ráhatása, ezért annak elhúzódása sem kérhető tőle számon. Az a tény pedig, hogy a **Helység 1-i Városi Gyámhivatal** vezetője "A" bejelentését követően annak ismeretében tette meg feljelentését, az I.r. alperesnek a munkáltatói kárfelelőssége alapjául az alábbiak miatt sem szolgálhatott.

"A" a lakásotthonok szakmai vezetőjének ellenőrzési feladatai közé tartozott a gyermekek panaszainak, véleményének meghallgatása és kötelessége volt a tudomására jutott rendellenességeket megvizsgálni, azok megszüntetéséről intézkedni.

Nevezett ennek megfelelően járt el akkor amikor a gyámhivatal megkeresése előtt "B" tájékoztatásának ismeretében az érintett gyermekeket "C" és az ő édesanyját "D" meghallgatta, továbbá a gyermekek közül beszélt "L"-el is, aki megerősítette a "C" által elmondottakat. Ehhez képest 2002.február 18-án tett bejelentésében az általa tapasztalt, a meghallgatott "C" és "B" előadásán alapuló tényeket ismertette a gyámhivatal vezetőjével, ahhoz mellékelve "C" saját kezűleg írott és bizonyítékul szolgáló leveleket. Az utóbbiak kapcsán alaptalanul hivatkoztak arra, hogy "A" arra sem volt jogosultsága, hogy közvetlenül a gyámhivatalhoz forduljon bejelentésével, ugyanis amellet, hogy a II.r. alperes által felhívott Gyt.17.§./2/-/3/ bekezdései a gyermek veszélyeztetettsége esetén és annak megszüntetése érdekében is jelzési valamint együttműködési kötelezettséget ír elő a törvényben előírt intézmények és személyek számára, "A" munkaköri leírása külön is nevesítette a gyámhivatalokkal való kapcsolattartást.

Mindazonáltal "A" tanuvallomásában azt is előadta, hogy nem csupán a gyámhivatal vezetőjét, hanem a feletteseit is tájékoztatta. Megjegyezte e körben azt is a megyei bíróság, hogy az utóbbi körülménynek a jogvita eldöntésekor egyébként sem volt jelentősége, a munkahelyi felettes tájékoztatásának esetleges elmaradása legfeljebb munkajogi szempontból bírhatott volna relevanciával.

A megyei bíróság álláspontja szerint a felperesek elleni fegyelmi eljárások és azok eredményeként kiszabott fegyelmi büntetések az I.r. alperessel szembeni kárigényt szintén nem alapozhatták meg. Önmagában ugyanis a vizsgálat ténye a dolgozó személyiségi jogát nem sértheti, a jogsérelem megállapításához a vizsgálathoz kapcsolódóan ezen túlmutató tényállási elem szükségeltetik. A perbeni esetben kötelező volt a fegyelmi eljárás megindítása, hiszen a felperesek ellen megelőzően kiskorú veszélyeztetése büntetnének alapos gyanúja miatt indult büntető eljárás.

A fegyelmi vizsgálat során a felperesek mellett több, az otthonban nevelt gyermeket és ott dolgozót meghallgatták, a fegyelmi határozatok ténymegállapításait az ő előadásaikra, valamint a rendőrség által felvett kihallgatási jegyzőkönyvekre alapították. Az I.r. alperesnek e bizonyítékok értékelésében azoknak a döntés meghozatalakor való mérlegelésében álló magatartása önmagában személyiségvédelmi igényt nem alapoz meg, a felperesekről alkotott értékítéletet pedig kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, sértő, vagy megalázó véleményt nem tartalmazott.

A fegyelmi határozatok, valamint az I.r. felperes vezetői megbízatásának visszavonásáról szóló munkáltatói intézkedés jogszerűségének kérdésében a munkaügyi bíróság - a felpereseknek az új munkáltatójukkal kötött peren kívüli megállapodására tekintettel - érdemi döntést nem hozott, a polgári perben eljáró bíróság pedig azt nem vizsgálhatta. Mindez egyben azt is kellett, hogy jelentse a felpereseknek az adott munkáltatói intézkedések jogellenességére utóbb a kártérítési igény ténybeli alapjaként nem hivatkozhattak.

A felperesek azokat az - általánosságban megfogalmazott - kereseti tényállításaikat, miszerint az I.r. alperes alkalmazottjai ellenük hangolták a lakásotthon lakóit, dolgozóit, az iskolák egyes pedagógusait, a környezetükben ellenük olyan hangulatot keltettek, mely alkalmas volt arra, hogy a hamis tényállításokat valónak fogják fel, továbbá „szakmailag és erkölcsileg” lehetetlenné tették őket, a perben nem bizonyították.

Az indítványukra kihallgatott tanúk közül "E", "F", "G", "H", "I", "J" és "K" ugyan beszámoltak arról, hogy a felperesek ellen indult és több évig tartó büntetőeljárásnak a felperesek szűkebb és tágabb lakókörnyezetében is milyen negatív visszhangja volt, továbbá a büntetőeljárás befejezése óta, annak számukra kedvező befejezése ellenére a mai napig is hallani a felpereseket érintő negatív tartalmú véleményeket, azonban e tanuvallomások annak a felperesek által állított fenti ténynek a bizonyítására, hogy az I.r. alperes, vagy annak alkalmazottjai a felperesek „lejárataiban”, az ellenük irányuló „hangulatkeltésben” bármilyen módon részt vettek volna, közvetett módon sem voltak alkalmasak.

Rögzítette a megyei bíróság, hogy a II.r. alperessel szembeni kártérítési igényüket a felperesek ténybelileg arra alapították, hogy a büntető eljárást megindító feljelentést a **Helység 1-i Városi Gyámhivatal** vezetője tette, mégpedig anélkül, hogy megelőzőleg bármiféle vizsgálatot lefolytatott volna, tényként fogadva el az "A" bejelentésében írtakat.

E körben a bíróság mindenekelőtt utalt arra, hogy önmagában az a tény, hogy a II.r. alperes - önálló jogképességgel nem bíró - szervezeti egységének vezetője a felpereseket bűncselekmény elkövetésével gyanúsította és ellenük feljelentést tett, személyiségvédelmi igényt nem alapoz meg, és kártérítő felelősség alapjául attól függetlenül nem szolgálhat, hogy a büntető eljárás nem vezetett a felperesek bűnösségének megállapításához. A feljelentésben foglaltak, a büntető eljárás során tett nyilatkozatok akkor sem alkalmasak a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására, ha utóbb e kijelentések a bizonyítási eljárás tükrében nem minősülnek valónak, mert az adott eljárás keretében dönthető el az érvényesített jog alapossága, vagy alaptalansága, annak tárgyában a büntető eljárás során az eljáró hatóság határoz.

Ehhez képest a perben azt látta a megyei bíróság megállapíthatónak, hogy a gyámhivatal vezetője "A" az általa előzetesen meghallgatott gyermek, "C", illetve "B" tényelőadásain alapuló írásbeli bejelentése ismeretében tette meg az I.r. felperessel szemben a feljelentését. A feljelentés tételekor bizonyítékként rendelkezésre álltak "C"-nek a bejelentéshez mellékelte levelei, továbbá "D"-nek az a közvetlenül a gyámhivatalhoz intézett beadványa, melyben ő is utalt a gyermeke által elszenvedett bántalmazásra. Mindezek miatt a feljelentésben állított tények a feljelentő valós észlelésén alapultak, melyek számára az adott bűncselekmény gyanúját vetették fel és azokból utóbb mint a nyomozó hatóság, mint pedig az ügyészség azt a következtetést vonta le, hogy a bűncselekmény elkövetésével a felperesek alaposan gyanúsíthatók. S miután a korábbi Be.122.§./2/ bekezdése minden hatóság és hivatalos személy részére a hivatali hatáskörükben tudomására jutott bűncselekmény kapcsán kötelezővé tette a feljelentést, a felperesek azon okfejtése, hogy a gyámhivatal vezetőjének nem feljelentést kellett volna tennie, hanem jelzéssel élhetett volna a települési önkormányzat gyermekjóléti szolgálatához, attól függetlenül sem foghatott helyt, hogy a gyámhivatalnak a feljelentés megtételekor hatályban volt 113.§./2/ bekezdését a felperesek az I.r. alperessel ellentétben akként értelmezték, hogy az feljelentési kötelezettséget nem ír elő.

Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek, elsődlegesen annak megváltoztatása, keresetüknek történő helyt adás iránt, másodlagosan - fellebbezés kiegészítésükben (Pf.4.) - az ítélet hatályon kívül helyezését kérték.

Kiemelték, hogy álláspontjuk szerint a megyei bíróság "megismételte" a büntető eljárást, amelynek során figyelmen kívül hagyta azt a döntést, mely szerint a felpereseket bűncselekmény hiányában felmentették. E körben utaltak a Pp.4.§./2/ bekezdésére, melyből álláspontjuk szerint az a következtetés is levonható, hogy a polgári bíróság bűncselekmény hiányában jogerősen felmentett személyek vagyoni és nem vagyoni kárát köteles megítélni a károkozó pedig a kárt megtéríteni.

Utaltak arra továbbá, hogy a feljelentést nem csupán kiskorú veszélyeztetésére hivatkozással tette meg a II.r. alperes, hanem vadászatokkal, fegyverekkel kapcsolatban is, sőt rendőrökkel való kétes eredetű visszaélésre utaló kapcsolatra is történt a feljelentésben utalás, amelyek a büntető eljárás során nem igazolódtak.

Nem csupán az I.r. felperes ellen irányult a feljelentés, mind "A" levele, mind pedig a feljelentés név szerint foglalkozik a II.r. felperesnek tulajdonított szereppel, elsődlegesen "C"-vel a 2002.február 11-én „történt” esettel. "C" bántalmazása nem nyert bizonyítást, vele egyrészt az nem történt meg, másrészt ha történt volna ilyesmi azt "B" tanú nem láthatta volna arról a helyről, ahol a felek vitájakor tartózkodhatott. "C" az eset kapcsán nem sérült meg, annál inkább a II.r. felperes aki sérülését láttelellettel igazolta. "C" esete a felperesekkel azért kapott nagy hangsúlyt, mert "A", "B" különösen az előbbi személy érdekében állt a felperesek eltávolítása a családi otthonból. Ennek érdekében tette azt amit tett és felhasználta "B"-t céljai elérése érdekében.

Kiemelték, hogy a nevelőotthonban lévő gyermekek jórészt érzelmileg sérülten kerültek oda, jellemük kiforratlan, egy cigarettáért, vagy a fegyelem lazításáért bármire felhasználhatták őket. A meghallgatáson felvett jegyzőkönyvet nem olvasták el, nem voltak tisztában „vallomásuk” következményeivel. Bebizonyosodott, hogy az "A" és "B"-né által megtanított leckét mondták fel a rendőrségen.

A fegyelmi eljárás a felek szünetelés iránti közös kérelmét követő 6 hónap elteltével megszűnt, egyértelmű, hogy a felperesek fegyelmi vétséget nem követtek el, tehát fegyelmi eljárásra alperesek nem hivatkozhattak eredményesen.

Nem bizonyosodott be, hogy "C" a felperesek bármelyike is bántalmazta volna, ezt a tényt az eset után I.r. felperes kérelmére elvégzett igazgatói vizsgálat is bizonyította, valamint az is, hogy a felpereseket a bíróság a vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

A II.r. alperes a büntető feljelentést alap nélkül tette meg, vagyis a felpereseket bűncselekmény elkövetésével hamisan vádolta meg.

Nem mérlegelte az elsőfokú bíróság, hogy a feljelentés és az annak alapjául szolgáló I.r. alperes dolgozójától származó írásbeli „bejelentés” tényszerű volt-e avagy csak pletykán alapult, amelyet később a büntető eljárás a felperesek javára döntött el.

Téves az elsőfokú bírósági ítélet akkor is amikor megállapította, hogy az I.r. alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg az okozati összefüggés hiányában. Figyelmetlenül kívül hagyta az I.r. alperes képviselőjében eljáró "A" a gyámhivatalhoz intézett 2002.február 18-án kelt levelét. A levélben arról adott tájékoztatást, hogy I.rendű felperes és I.rendű felperes nevére a "Helység"2-i lakásotthonban a gyermekeket folyamatosan bántják és bántalmazták. Kérte a II.r. alperest tegyen intézkedéseket I.rendű felperes és I.rendű felperes nevére ügyében.

Az I-II.r. alperesek ellenkérelme az ítélet helybenhagyására irányult.

Az I.r. alperes kiemelte, hogy a felperesekkel szemben indult büntető és fegyelmi eljárás alapjául az I.r. alperes egyik alkalmazottjának szakmai programvezetőjének a bejelentése szolgált. Ebben a bejelentésben valóban szerepelt, hogy a felperesek a rájuk bízott gyermekeket bántják és bántalmazták. A bejelentésben foglaltak nem feltételezésen alapultak, hanem a gyermekek tényelőadásain. A "Helység"2-i gyermekotthonban neveltek közül több gyermek súlyos váddal illette a felpereseket, amikor testi és lelki bántalmazásról számoltak be. A kiskorúaknak a fegyelmi eljárás alatti nyilatkozatai teljes összhangban álltak a "Helység"2-i Városi Rendőrkapitányságon tett vallomásukkal.

Az I.r. alperesnek jogában állt fegyelmi eljárást indítani, sem eljárása során, sem a büntetés kiszabása körében nem tanúsított személyhez fűződő jogot sértő magatartást, a kiskorúak és más személyek tényelőadásait mint bizonyítékot értékelte, a felperesekről alkotott értékítélete kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő, megalázó véleményt nem tartalmazott, az eljárást diszkréten kezelte, nem tárta nyilvánosság elé megállapításait.

A II.r. alperes kifejtette, miszerint téves a felperesek jogi képviselőjének az az álláspontja, hogy a gyámhivatalnak a feljelentés előtt meghallgatásokat kellett volna elvégeznie. A hivatkozott meghallgatásokat gyámügyi eljárásban kell lefolytatnia a gyámhivatalnak, a kiskorú sérelmére elkövetett bűncselekmények vizsgálata, nyomozása a rendőrségi eljárás keretébe tartozik, nem pedig gyámhivatali eljárásba. A gyámhivatal által tett feljelentés alapos volt, az elsőfokú bírósági eljárás során a bíróság a felperesek bűnösségét megállapította.

A TEGYESZ szakmai program vezetője, valamint a **Helység 1-i** Városi Gyámhivatal a rájuk vonatkozó jogi szabályozásnak megfelelően úgy jártak el, ahogy a hasonló ügyekben a gyermekvédelem szervei általában eljárnak.

Az I-II.r. felperesek fellebbezése nem alapos.

Az ítéletábra álláspontja szerint a megyei bíróság a perben a szükséges és egyben elégséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, az ott beszerzett bizonyítékokat a Pp.206.§-ának megfelelően helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, abból helyes jogi következtetést vont le, érdemi döntésével és a döntés indokolásával is az ítéletábra teljes körűen egyetért.

Teljességgel helytelen az a fellebbezési érvelés, hogy a Pp.4.§./2/ bekezdéséből, miszerint „a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell

határozni, a bíróság határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt" ennek a fordítottja is következne, még hozzá automatikusan, azaz, hogy a polgári bíróság bűncselekmény hiányában jogerősen felmentett személy vagyoni és nem vagyoni kárát köteles volna megítélni, a károkozó pedig a kárt megtéríteni.

A büntető eljárás tárgya a vizsgálódás célja ott az, hogy az elkövető bűnös-e a terhére rótt bűncselekmény elkövetésében. A jelen polgári eljárás vizsgálódása pedig arra irányult, hogy a feljelentő feljelentési tevékenysége, tehát ez a tény, hogy feljelentést tett jogellenes és egyben felróható volt-e a feljelentő terhére.

E körben azt is kiemeli az ítéletábra, hogy minden személynek amennyiben bűncselekmény elkövetésére utaló tényeket, gyanút észlel, jogában áll feljelentést tenni, jelen esetben mivel hivatalos szervekről van szó, a feljelentés megtétele egyenesen kötelezettségük, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság is megállapította, a régi Be.122.§./2/ bekezdésére utalva. Tehát önmagában a feljelentés megtételének ténye, személyiségvédelmet semmilyen módon nem alapoz meg.

Megalapozhat személyiségvédelmet az a körülmény, ha ezt a jogát a feljelentő minden ténybeli alap nélkül, felróhatóan „visszaélésszerűen” gyakorolja.

A „minden alapot nélkülözőség” a „visszaélésszerűség” jelen esetben nem állapítható meg, hiszen **"A"** a meghallgatott gyermek, **"C"**, továbbá **"B"** tényelőadásain **"C"** levelein, **"D"-nek** a gyámhivatalhoz intézett beadványán alapulóan tette meg a bejelentését a II.r. alperes felé, amely szintén ilyen tényeken alapulóan tette meg a feljelentését.

Azt a fellebbezésben is hivatkozott, illetve utalásszerűen megfogalmazott körülményt, hogy **"A"**, illetőleg **"B"** „vette volna rá” a gyermekeket a „vallomásuk” megtételére az eljárás során a felperesek nem bizonyították, de erre az eljárás adatai alapján még utalásszerűen sem lehetett következtetést levonni.

A feljelentés alapjául szolgáló tényeket a nyomozóhatóság is bizonyítottan látva tett vádindítványt.

Ugyanilyen alapon emelt vádat az ügyészség, valamint a cselekményt bizonyítottan látva döntött az elsőfokú büntető bíróság is a vádlottak marasztalásáról.

Az, hogy a büntető eljárás végül a felperesek felmentésével végződött önmagában - itt is utalva az elsőfokú bíróság ítéletében felhozott indokokra - személyiségvédelmet nem alapoz meg.

Az ítéletábra álláspontja szerint tehát a megyei bíróság helyesen foglalt abban állást, hogy sem az I.r.alperes, sem a II.r. alperes, ezen belül **"A"** magatartása nem volt „visszaélésszerű”, azaz jogellenes, tehát személyiségvédelmet nem alapoz meg.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra a megyei bíróság ítéletét - figyelemmel annak helyes indokaira - a Pp.254.§./3/ bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp.78.§./1/ bekezdése alapján kötelesek az I.r. alperes jogi képviselési díjból álló másodfokú perköltsége, valamint a Pp.78.§./1/ bekezdése és a 6/1986/VI.26./IM. rendelet 13.§./2/ bekezdése alapján a fellebbezésük folytán feljegyzett másodfokú eljárási illeték megfizetésére.

Győr, 2010. évi június hó 3. napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Lezsák József sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró